

“Da budu jedno”: Poziv da budemo pozitivan odgovor na Isusovu molitvu kako je zapisana u Ivanovu evanđelju (Iv 17)

Thomas SIBLEY

Biblijski institut, Zagreb
tsibley@bizg.hr

UDK: 226.5; 261.8
Stručni članak
Primljeno: 26. 2. 2008.
Prihvaćeno: 15. 3. 2008.

Sažetak *Ovaj članak je izlaganje 17. poglavlja evanđelja po Ivanu, koje pruža najdetaljniji izraz Isusove želje za njegove sljedbenike. Približavajući se satu otkupljujućeg događaja, Isus ne samo da moli za sebe i njemu najbliže učenike, već za sve koji će postati vjernici kroz poruku apostola. Izlaganje navodi subjekte Kristove molitve, molbe same po sebi i svrhu tih molbi. Svrha je navedena kao “...da svijet upozna da si me ti poslao i da si njih ljubio kao što si ljubio mene.” Iz ove molitve izvučene su implikacije za vjernike koji žive u post-modernističkoj kulturi.*

Za one koji su uključeni u poslanje i službu Isusa Krista jedna od pretpostavki vjere koja najviše ohrabruje tvrdi da je naš Gospodin molio za nas, kao što potvrđuje Ivanovo evanđelje (Ivan 17), te da za nas još uvijek moli (Rimljanima 8,34; Hebrejima 7,25). Izazov predstavljanja poruke i osobe Isusa Krista sekularnoj Europi i svijetu koji je sve više neprijateljski nastrojen svladao bi nas kada ne bismo znali da je naš zadatak “preuzet u unutarnji dijalog Trojstva” (B. Milne, 236). Potvrda da smo mi u 2008. uključeni u božansku molbu zapisanu u ovom tekstu, pruža hrabrost i snagu za naš poziv. Međutim, sama ta potvrda traži da pažljivo poslušamo Kristovu “molitvu posvećenja”.

Oni koji su upoznati s četirima Evanđeljima odmah su suočeni s neizgovorenim pitanjem. Zašto je Duh Sveti smatrao prikladnim da nam pruži takav

detaljan zapis ove molitve?¹ Može li biti da Duh želi da Isusovi učenici - sadašnji, kao i prošli - znaju što je bilo prvo na srcu našeg Gospodina dok se suočavao sa svojom mukom? Isus je stigao do "časa do kojega se cijela njegova služba [i život] kretala i u tom značajnom času tražio je lice svoga Oca, za sebe kao i za svoje učenike" (Beasley-Murray, 294). Ova molitva nam pruža, zajedno s apostolima, priliku da čujemo Isusa kako se posvećuje svojoj otkupiteljskoj smrti i da čujemo kako posvećuje svoje učenike za misiju.

Predložio bih da postoji još jedan razlog za takav detaljan zapis. Beasley-Murray nas podsjeća da je od ranih vremena crkva prepoznala didaktičku nakanu u Ivanovom uključenju ove molitve (Beasley-Murray, 293). Isus je uvijek učitelj. Produžena lekcija o slavi kroz bliskost i žrtveni *agape* poučavana je kroz čitav govor u gornjoj sobi (Ivan 13-17). Nastavna pomagala, ručnik i lavor, postali su alati da bi im "iskazao do vrhunca ljubav" (Ivan 13,1). Pitanja, izazovi i obećanja otkrivali su istinu u koncentriranim dozama. U ovoj najintimnijoj molitvi između jedinorođenca i njegovog *Abbe*, Oca, suočeni smo s ključnom stvarnošću da je Božja slava zauvijek vezana uz odnose, uz međusobno dijeljenje i uz blisko zajedništvo.² Upravo u ovoj svetoj Isusovoj molitvi izloženi smo čudesnoj istini da su učinkovita služba i poslanje mogući jedino u jedinstvu i kroz jedinstvo s trojedinim Bogom i pravo međusobno zajedništvo.

Skorašnjih godina mnogi su ispitivali i raspravljali o strukturi molitve.³ Najjednostavniju i najšire prihvaćenu predložio je Westcott: r. 1-5 Isus moli za sebe, r. 6-19 Isus moli za svoje učenike i r. 20-26 Isus moli za crkvu. Struktura koju je identificirao Beasley-Murray pomnije slijedi onu Barrettovu (Barrett, 416-417), a to je četverostruka podjela uz male varijacije: r. 1-5 molitva za slavu Sina, r. 6-19 molitva za učenike koji su s njim, r. 20-23 molitva da svi vjernici budu jedno i r. 24-26 molitva da vjernici budu usavršeni u Isusovoj slavi (Beasley-Murray, 296).

¹ Iako sinoptička Evanđelja i Ivan često potvrđuju činjenicu da je Isus molio, a ponekad i navode temu ili svrhu njegovih molitava, postoji nedostatak sadržaja samih molitava. Upadljivi izuzeci su Isusove molitve u Getsemaniju i njegove riječi izgovorene s križa. Međutim, osim Ivana 17, jedina duža molitva koju pisci Evanđelja zapisuju obično se identificira kao "Gospodnja molitva" (Matej 6,5-15; Luka 11,1-4). Međutim, možda ju je bolje nazivati "uzorna molitva" jer to nije toliko njegova molitva koliko je pokazivanje i učenje o sadržaju naših molitava.

² Otac proslavlja Sina tako da Sin može proslavljati Oca (17,1.4-5). Isus je proslavljen u učenicima te je tako Otac proslavljen (17,10). Ono što Otac ima, on daje Isusu i oni to zajedno dijele (17,9-10). Zaštita za učenike nalazi se u odnosu između Oca i Sina, u Imenu koje dijele (17,11-12). Po vjeri (u Sina i Oca) vjernici žive u odnosu s trojedinim Bogom (17,20-23). Ivan spominje ovo međusobno dijeljenje slave kroz cijelo ovo Evanđelje (7,18; 8,54; 11,4; 11,40; 12,28; 13,31; 14,13; 16,4) kao i u 17. poglavlju.

³ Vidi Beasley-Murray str. 295, za produženi popis značajnih prijedloga i njegova praktična i uravnotežena opažanja.

Analiza strukture je važna da bi se pažljivo odredilo *za koga* Isus moli, *za što* moli i *svrhu svakog zahtjeva*.

<p>r. 1-5 Za koga Isus moli</p> <ul style="list-style-type: none">• Za Isusa samoga	<p>r. 1-5 Za što Isus moli</p> <ul style="list-style-type: none">• Da Isus bude proslavljen• Za obnovu slave koju je Isus posjedovao prije stvaranja	<p>r. 1-5 Svrha zahtjeva</p> <ul style="list-style-type: none">• Da pruži vječni život
<p>r. 6-19 Za koga Isus moli</p> <p>Za Isusove učenike koji su s njim (učenici određeni):</p> <ul style="list-style-type: none">• Oni kojima je dan vječni život (upoznali su Boga i Isusa kojega je Otac poslao)• Koje je dao Otac, iz svijeta• Kojima je Isus objavio Božje ime• Koji su držali Božju riječ• Koji znaju sve što je Isusu dao Otac• Koji su primili Isusove riječi• Koji u istini znaju da je Isus od Oca• Koji su vjerovali da je Bog poslao Isusa• Koji pripadaju Ocu jer pripadaju Isusu• Ne oni od svijeta• Oni u kojima je Isus proslavljen• Koji su u svijetu (učenici koji su sada s Isusom)	<p>r. 6-19 Za što Isus moli</p> <ul style="list-style-type: none">• Da ih Otac "čuva" ili "štiti" (τήρησον) u svom imenu• Da učenici budu "sačuvani od pandži 'zloga' koji stoji iza opozicije svijeta prema Bogu" (Beasley-Murray, 299)• Posveti ih (ἁγιάσον αὐτούς) u istini⁴• Posvećenjem su odvojeni od onoga što je profano i postavljeni u posvećeno stanje (Kittel, 1:111).	<p>r. 6-19 Svrha zahtjeva, "Zašto"</p> <ul style="list-style-type: none">• Oni su "vlasništvo" Isusa (i Oca)• Njima (učenicima) Isus je otkrio "ime" Božje, tj. Božju narav i karakter⁵• Oni su težili "živjeti po riječi" koju je Isus donio• Isus će uskoro ići k Ocu i više neće biti "u svijetu"• Učenici će i dalje ostati u svijetu• Da učenici imaju Isusovu "radost" (da bude potpuna u njima)• Učenici ne pripadaju svijetu-• Odvajanje od putova svijeta, za Boga, u skladu s njegovim karakterom, istinom i svrhom te u posvećenju služenju Kristu

⁴ Beasley-Murray slijedi Barretta (507) i druge, da ih "čuva u vjernosti onome što im je Isus objavio o Božjem karakteru" (299). Stoga, "čuvaj ih u odanosti tebi".

⁵ I ime i slava Božja predstavljeni su Mojsiju u Izlasku 34,4-7. Kroz Isusov život i službu "ime" i "slava" su jasno poosobljeni kod Ivana, koji predstavlja Isusa kao "JA JESAM" koji je "Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću, oprašta grijeh u svim njegovim oblicima, a uskoro (u otkupiteljskom događaju križa) izvršit će pravdu".

<p>r. 20-23 Za koga Isus moli</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učenike, kao što su određeni u r. 6-19 • Pojedince koji će vjerovati u Krista kroz "riječ" učenika koji su gore određeni. 	<p>r. 20-23 Za što Isus moli</p> <ul style="list-style-type: none"> • Da svi vjernici budu jedno. • "Da oni, svi vjernici, budu u nama" 	<p>r. 20-23 Svrha zahtjeva</p> <ul style="list-style-type: none"> • Da "svijet" povjeruje da je Otac poslao Isusa • (Slava koju je Otac dao Isusu, Isus je dao svim[?] vjernicima, tako da oni [svi?] budu jedno, kao što su Isus i Otac jedno) da "svijet" upozna da je Otac poslao Isusa • Da svijet upozna da "ih"[?] je Otac ljubio, čak kao što je Otac ljubio Sina
<p>r. 24-26 Za koga Isus moli</p> <ul style="list-style-type: none"> • "I one" koje je Otac dao Isusu (to su oni koji su povjerovali kroz službu učenika i oni koje Isus spominje u r. 2; oni koji imaju vječni život jer poznaju Oca i Sina kroz vjeru) • Čini se da se r. 25 odnosi ponovno na one koji su sada s Isusom • Možda obuhvaća sve vjernike ako je Barrett u pravu kada ovo vidi kao sažetak Evanđelja (Barrett, 429-30) 	<p>r. 24-26 Za što Isus moli</p> <ul style="list-style-type: none"> • Da vjernici budu s Isusom u njegovoj konačnoj slavi • Da Isus nastavi obznanjivati "ime" Oca tj. njegov karakter, poslanje i svrhu. (Da se to ostvari kroz prisutnost Isusovog i Očevog Duha [14,17-20; 15,4-8 i 17,21-23].) 	<p>r. 24-26 Svrha zahtjeva</p> <ul style="list-style-type: none"> • Da vide njegovu slavu (slavu koju će Otac ponovno uspostaviti u njegovoj prisutnosti, slavu koju je Isus imao prije postanka svijeta [17,5]) • Tako da ljubav kojom je Otac ljubio Sina bude u vjernicima • Tako da Isus može biti u vjernicima

Gornja analiza pruža detaljno razumijevanje predmeta u Isusovim molbama, same molbe i svrhu molbi našega Gospodina. Iako je krajnji cilj da svijet "upozna Oca kroz poznavanje Sina kojega je poslao", ovo je molitva za Isusovu posvetu, za njegove neposredne učenike i one koji će vjerovati u Isusa po njihovoj riječi.

Molbe nisu upućene poradi svijeta⁶, nego poradi "onih koji pripadaju Ocu i Sinu", onih kojima je dan "vječni život", onih "u kojima Isus i Otac prebivaju" i onih u kojima "žive Otac i Sin".

Molba koju Isus upućuje za sebe je molba za objavljene "slave" u njemu koja će zauzvrat biti objavljene Očeve slave. Slava za koju Isus moli nije nagrada za krepost, nego proslavljanje Oca, što je "spasenje čovječanstva" (Hoskyns, 497). Tu će se dogoditi ultimativna žrtva pomoću koje će slava koju je Mojsije vidio (Izlazak 34) postati očita svijetu. Tu će se milost i pravda susresti, a milosrdna ljubav će pružiti mogućnost božanskog oprostjenja tako da grijehom inficirana ljudska vrsta može iskusiti pomirenje sa svetim Bogom. Tu će se dogoditi zadivljujuća *doxa* koja je toliko šokantna da će postati "kamen spoticanja" nekima i "ludost" drugima, ali onima koji vjeruju, bit će sila Božja za spasenje.

Isus se moli za slavu dok se tempo poniznosti ubrzava. Moli za objavu slave, dok će krajnje ljudsko odbacivanje omogućiti događaj koji je božanski put prihvaćanja od Boga. Sve kvalitete božanske slave, kao što je određena u Izlasku 34, osim jedne, poslušno su se izrazile kroz Isusov život i djela (17,4). A sada poslušnost mora ići sve do smrti, da bi plaća za grijeh mogla biti isplaćena. Ultimativna žrtva mora se prinijeti na Zemlji, da bi bila prihvaćena u vječnoj prisutnosti Pravednog i Svetog Boga. Agonija križa mora prethoditi čudu uskrsnuća. Isus moli da u času poniženja uzvišenje eksplodira u slavu koja je bila njegova prije stvaranja.

U molitvi se implicitno nalazi svrha molbe. Ona nije za sebično prikazivanje, nego za konačnu komunikaciju spasonosnog znanja - da njegovi učenici mogu intimno upoznati Boga i tako imati "vječni život".

Komunikacija između Sina i Oca, puna ljubavi, vježba intimnost unutar Trojstva. Zadaci su bili dodijeljeni i posao je obavljen. Isus potvrđuje svoje učenike kao one koji su primili istinu i sada posjeduju istinu. Oni vjeruju da je Isus poslan! Sin je podijelio riječi od Oca s ovim zbunjenim sljedbenicima i oni su ih primili.

Zatim je s afirmacije krenuo na molbe. On moli za ove učenike jer pripadaju Ocu i Sinu. Sin se proslavio u njima. Zaštitio ih je svojom odanošću imenu (sve što je obuhvaćeno u "imenu"). Čuvao ih je i nijedan nije izgubljen, osim onoga

⁶ Paul S. Minear, u svom djelu koje izaziva na razmišljanje, "Evangelizacija, ekumenizam i Ivan sedamnaest", tvrdi da "svijet" o kojem Isus govori u svojoj molitvi nisu "oni koji ne vjeruju", već oni koji se otvoreno protive Kristovoj osobi i tvrdnjama. Tvrdi da će vjernici, naročito oni koji su prisutni uz Isusa u gornjoj sobi, kada zaista postanu "jedno sa Sinom i Ocem", izazivati isto "neprijateljstvo" koje je zahtijevalo raspeće. On naglašava da "ako Isusovi poslanici mogu manifestirati svoje jedinstvo s Ocem i Sinom [u kontekstu takvog neprijateljstva], onda mogu uvjeriti svijet da vjeruje u autentičnost Božjeg poslanja" (12).

koji je bio određen za to. No sada on ih mora ostaviti i svijet će ih mrziti jer ne pripadaju svijetu.

Isus iznosi tri molbe Ocu za ove koji su s njim. Ne moli da učenici budu otklonjeni od nevolje, odbacivanja ili mržnje. Umjesto toga, u kontekstu nevolje koju će imati u ovom svijetu, Isus moli da ih se zaštiti od zloga. Isus ih šalje u svijet, kao što je Otac poslao njega u svijet. No oni moraju biti zaštićeni "od kandži zloga" (Beasley-Murray, 299).

Ranije je Isus tražio da ih Otac "čuva u imenu koje si mi dao". Taj izraz često znači "držati, čuvati u rezervi, očuvati za određenu svrhu ili do pogodnog vremena" (*Analytical Lexicon of the Greek New Testament. Baker's Greek New Testament library*, Vol. 3, 379) [*Analitički leksikon grčkog Novog zavjeta. Bakerova knjižnica grčkog Novog zavjeta*, vol. 3, 379]. Beasley-Murray, slijedeći Barretta (507) i druge, vjeruje da molba znači "čuvaj ih odanima imenu" (Beasley-Murray, 299). Ideja molbe je da ih Otac čuva vjernima svemu što "ime" predstavlja tj. kvalitete i karakterne osobine Boga samoga. Na taj način je Ivan kroz čitavo Evanđelje pokazivao da ih je Isus "čuvao". Primili su Očeve "riječi". Vidjeli su otkrivenje Oca u osobi Isusa Krista. Isus sada traži Oca samoga da ih čuva u tom otkrivenju.

Treća molba je da ih Otac "posveti". U LXX prijevodu "ἀγιάζω" znači "posvetiti" ili "odvojiti" od onoga što je profano i postaviti u posvećeno stanje na službu Bogu" (Kittel, 1:111). Kao što je Isus odvojio sebe za jedinstveno poslanje, on traži da ih Otac odvoji za otkrivenu Istinu koju im je Isus dao. Isus u molitvi potvrđuje da su ovi učenici poslani od njega u svijet. Sada određuje i posvećuje sebe za svoje poslanje. On moli da Otac na isti način odredi i posveti ove njegove za njihovo poslanje za istinu.

Isus proširuje svoju molitvu da bi obuhvatio "one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene" (17,20). Molba sadrži izjavu vječne istine. To je ponovna izjava o stvarnosti o kojoj je Isus poučavao učenike u 14,10-20. On je u Ocu i Otac je u njemu. Njegova služba, njegove riječi, njegova djela bila su moguća samo kroz međusobno prebivanje Oca i Sina. Nikada Isus nije govorio sam ili od sebe. Nikada nije djelovao sam od sebe. Govorio je kako ga je Otac upućivao, tako da su riječi bili Očeve. Zbog te stalne međusobne prisnosti Ivan je mogao izjaviti "i vidjesmo slavu njegovu - slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca - pun milosti i istine" (1,14). Na temelju te slavne uzajamnosti Isus moli Oca "da svi (koji će vjerovati u Isusa) budu jedno" (17,21). Molba nije za različitu vrstu ili kategoriju jedinstva, nego da vjernici sudjeluju u njihovom jedinstvu! Isus pobliže određuje jedinstvo za koje je molio, "kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu". Molba je da svi koji postanu vjernici u Isusa, svi koji su ušli u vječni život spoznajući Isusa i spoznajući Oca, da svi oni sudjeluju u prisnosti koja postoji između Isusa i njegovog Oca. Ova čudesna molba ima određenu svrhu: "Da svijet uzvjeruje da si me ti poslao". Ostvarenje ove molitve treba postati božanskom

evangelizacijskom metodom!

Isus je izjavio ovu čudesnu istinu načinom obećanja "U onaj ćete dan spoznati da sam ja u Ocu svom i vi u meni i ja u vama" (Ivan 14,20). U istom razgovoru sa svojim učenicima izjavio je istu stvarnost načinom analogije, "Ja sam trs, vi loze". Jedino u takvom jedinstvu mogli su biti plodni (15,5-8). Jedino u takvom prisnom odnosu mogu se pokazati njegovim učenicima (15,8).

Međutim, Isus u molitvi zahvaća dalje od osobnog sudjelovanja Isusa i njegova Oca. Božanski krug intimnosti nacrtan je tako da uključuje Oca i Sina, prve učenike, pojedinog vjernika, i sve koji će vjerovati u Isusa! Jednako sigurno kao što netko prihvaća obećanje osobnog sudjelovanja u Isusovom životu, on mora prepoznati da se obećanje proteže na sve koji vjeruju. U tom obećanju sudjelovanja u Sinu i Ocu, nalazi se vezano obećanje sudjelovanja sa svima koji vjeruju u njega! To jedinstvo ima svoju definiciju i opis. Ono izgleda poput jedinstva između Oca i Sina. Na neki nadnaravan način, jedinstvo između Oca i Sina, sada obećava obuhvatiti sve koji imaju život po vjeri u Isusa.

Kako Isus nastavlja moliti, još jedna istina prolazi između Sina i Oca da bi je učenici čuli. Slavu koju je Otac dao Isusu, Isus je podijelio s vjernicima (17,4-5). To je "slava" koja je otkrila istinu o Ocu. To mora biti slava koja je omogućila Isusu da kaže "Ako ste vidjeli mene, vidjeli ste Oca". Ta ista "zajednička" slava treba omogućiti vjerniku da u poniznosti kaže "Gledaj mene i vidjet ćeš Isusa". No u smislu koji je još dosljedniji ovoj molitvi, zajednička slava treba omogućiti vjernicima da zajedno kažu, "Gledaj nas u našem jedinstvu, u našoj ujedinjenosti i vidjet ćeš jedinstvo Isusa i njegovog Oca. Gledaj naše jedinstvo u Isusu, na temelju naše osobne i pojedinačne vjere u Isusa i znaj da je Bog Otac poslao Sina Isusa, gledaj naše jedinstvo i znaj da smo voljeni čak kao što Otac voli Sina!" (17,24).

Kao pojedini vjernici, združeni zajedno u jedinstvo Oca i Sina zbog zajedničkog povjerenja i poznavanja Oca i Sina, mi sudjelujemo u Božjoj slavi. To je slava koja odražava Isusov karakter i osobine. Upravo taj prisan odnos s Bogom pokazuje se u životu vjernika kao "plod Duha" (Galaćanima 5,23-23). Upravo to jedinstvo vjernika, bivajući jedno u Kristu i Ocu i u obećanom jedinstvu sa svim drugim vjernicima, pokazuje neprijateljskom svijetu da nas Bog voli i da se međusobno volimo. Upravo to jedinstvo vjernika, koji su slavno združeni jedni s drugima bivajući sjedinjeni s Kristom, poziva svijet da vidi tajnu Evanđelja i da čuje apostolsku poruku vječnog života.

Zaključak

Ova molitva očito je molitva za Isusovo posvećenje dok se suočava sa zadatkom omogućavanja vrhunskog "događaja Evanđelja". To je također molitva za posvećenje apostola dok im se daje zadatak prenošenja "radosne vijesti" svijetu koji treba vječni život. No to je također molitva za posvećenje svih koji će iskusiti

vječni život po slušanju i vjerovanju u “radosnu vijest” dok sudjeluju u zadatku prenošenja “radosne vijesti” svojem svijetu. Ova molitva postaje božanski “trenutak pouke” kroz koji Isus poučava apostole i koji Ivan koristi da bi poučio sljedeće generacije da se “Božja slava” može vidjeti i iskusiti u pravom *koinōnía* (jedinstvo i dijeljenje). Uistinu, jedino u sudjelovanju s božanskim očituje se “Božja slava”. Kroz čitavu molitvu Isus je potvrđivao svoje jedinstvo s Ocem, tražio dublje jedinstvo i tražio da njegovi sljedbenici iskuse isto jedinstvo koje on, Sin, ima sa svojim Ocem. Isus, znajući da se Božja slava može iskusiti jedino u zajedništvu, tražio je da jedinstvo ne bude samo između pojedinaca i Boga, nego i između pojedinih vjernika dok dijele svoje zajedništvo s Bogom.

Svrha ovog jedinstva koje proslavlja Boga uvijek je ista. Da svijet upozna Boga i tako ima život. Dok se ovo jedinstvo doživljava i izražava, Božja istina može se vidjeti, spoznati i vjerovati. To je “tajna” o kojoj će Pavao kasnije pisati.

Sljedeće implikacije čine se očiglednima iz ovog proučavanja:

- ∞ Jedinstvo za koje je Isus molio nije jedinstvo između institucija, vjerskih organizacija ili stranaka, regionalnih ili nacionalnih skupina, ili između potpisnika vjeroispovijesti ili izjava o vjeri.
- ∞ Jedinstvo za koje je Isus molio jest između pojedinaca i njihovog odnosa s trojedinim Bogom i njihovog međusobnog odnosa.
- ∞ Jedinstvo između vjernika treba obuhvatiti sve vjernike.
- ∞ Pojedini vjernici trebaju potvrditi prisnost za koju je Isus molio
 - Između Oca i Sina,
 - Između Boga i pojedinog vjernika,
 - Između Boga i svih koji vjeruju u osobu Isusa Krista i njegovu slavnu žrtvu, i
 - Između svih vjernika koji sudjeluju u tom jedinstvu kroz poznavanje Sina i Oca, što je vječni život.
- ∞ To jedinstvo za koje je Isus molio potvrđeno je od Isusa kao njegova metoda za izlaganje valjanosti utjelovljenja i istine Evanđelja te za neprekidno izražavanje Božje slave.

Preveo Goran Medved

Literatura

- Barrett, C. K. (1967) *The Gospel According to St. John, An Introduction with Commentary and Notes on the Greek Text*. [Evandjelje prema Sv. Ivanu, uvod s komentarom i bilješkama o grčkom tekstu.] London. S.P.C.K.
- Beasley-Murray, G.R. (1987) Vol. 36: *Word Biblical Commentary: John*. [Vol. 36: *Komentar biblijskih riječi: Ivan*.] Word Biblical Commentary. Dallas, Word.
- Friberg, T., Friberg, B., & Miller, N. F. (2000). Vol. 4: *Analytical Lexicon of the Greek New Testament. Baker's Greek New Testament library* (379). [Vol. 4: *Analitički leksikon grčkog Novog zavjeta. Bakerova knjižnica grčkog Novog zavjeta* (379)] Grand Rapids, Mich.: Baker Books.
- Gruenler, Royce G. (2002) "John 17:20-26" *Interpretation*, ["Ivan 17:20-26" *Tumačenje*], 43.02, 170-183.
- Held, Heinz-Joachin. (2002) "According to the Scriptures" [U skladu s Pismom"], *Ecumenical Review*, 37.02, 186-194.
- Hoskyns, Edwyn Clement. (1947) *The Fourth Gospel*. [Četvrto Evandjelje] Ed. F. N. Davey. London, Faber and Faber.
- Janzen, J. Gerald (2001) "The Scope of Jesus's High Priestly Prayer in John 17" ["Opseg Isusove velikosvećeničke molitve u Ivanu 17"], *Encounter*, 67.01, 1-26.
- Kittel, G. *Theological Dictionary of the New Testament*. [Teološki rječnik Novog zavjeta] 1964-c1976. Vols. 5-9 ur. Gerhard Friedrich. Vol. 10 priredio Ronald Pitkin, (1:111). Grand Rapids, MI: Eerdmans.
- McClendon, James Wm. (2000) *Witness, Systematic Theology* [Svjedočanstvo, sistematska teologija] Volume 3. Nashville, Abingdon Press.
- Milne, B. (1993) *The Message of John: Here Is Your King* [Ivanova poruka: Evo tvog Kralja] Leicester, England, Inter-Varsity Press.
- Minear, Paul S. (2001) "Evangelism, Ecumenism, And John Seventeen" ["Evangelizacija, ekumenizam i Ivan sedamnaest"], *Theology Today*, 35.01, 5-13.
- Morrison, Clinton D. (2003) "Mission and Ethics, An Interpretation of John 17" ["Poslanje i etika; tumačenje Ivana 17"], *Interpretation*, 19.03, 259-273.

Summary

The article is an exposition of John 17 which provides the most detailed expression of Jesus' desire for his followers. As he faces the hour of the redemptive event, Jesus prays for not only for himself and his closest disciples, but for all who will become believers through the message of the Apostles. The exposition identifies

the subjects of Christ's prayer, the requests themselves, and the purpose of the requests. The purpose is identified as "that the world may know that the Son is sent from the Father and that the Father loves the disciples as he loves the Son." Implications are drawn from the prayer for believers living in a post-modern culture.